

Р.І. Колодка – студент IV курсу

*Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ;
науковий керівник – викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ І.М. Старків*

ЩОДО ПИТАННЯ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Сучасний етап розвитку України відбувається в умовах потужних процесів інтернаціоналізації. Останнє десятиріччя внесло істотні корективи до міжнародних відносин, зокрема до темпів зростання обсягів міжнародного руху капіталів. Актуальність розгляду міграційних процесів для нашої країни є однією з нагальних. Одночасно ми втрачаємо робочу силу і отримуємо капітальні надходження. Визначення позитивних і негативних сторін цього процесу повинне поставати завданням номер один у країні.

Розглядом даного питання протягом останніх років займалися такі вчені як І. Гнидибенко, М. Стасюк, В. Крюковський, С. Калініна. Кількість науковців, які приділяють увагу саме міграції, щороку зростає, адже її вплив на економіку України протягом років змінювався.

Реалізуючи конституційне право на працю на території іноземної держави, будь-яка фізична особа вступає в міжнародні трудові правовідносини, тобто суспільні відносини, ускладнені іноземним елементом, що пов'язані зі здійсненням трудової діяльності і регулюється нормами міжнародного трудового права.

Трудова міграція належить до одного з видів міжнародної міграції населення і характеризується переміщенням робочої сили на тимчасову роботу з наступним поверненням на батьківщину [1, с. 27].

У доктрині міжнародного права немає єдиного погляду на термін “міжнародний трудовий мігрант”. Так, англійський вчений П. Стокер, виділяє п'ять основних типів міжнародних трудових мігрантів, з-поміж яких називає: поселенців, контрактних працівників, професіоналів, нелегальних імігрантів, осіб, що шукають притулок, і біженців.

Аналізуючи поняття “трудового мігранта”, не можна погодитися з тим, що особи без громадянства можуть не бути трудящими-мігрантами тільки через відсутність громадянства взагалі. Відповідно до Конвенції ООН трудящі-мігранти диференціюються на дві групи: трудящі-мігранти, що не мають документів або постійного статусу, і трудящих-мігрантів, що мають документи або постійний статус, зокрема особи, які одержали дозвіл на в'їзд, перебування і оплачувану діяльність.

Найважливішим із міжнародно-правових документів у досліджуваній царині є Конвенція Міжнародної організації праці “Про трудящих мігрантів” (переглянута 1949 р.) від 1 липня 1949 р. № 97. Метою її прийняття є закріплення умов, що забезпечували б законну міграцію трудящих. Не варто нехтувати Міжнародною Конвенцією ООН “Про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх родин” від 18 грудня 1990 р. У ній не тільки йдеться про права людини загалом і всіх трудящих-мігрантів, членів їхніх родин зокрема,

але й містяться положення, які можуть застосовуватися до різних категорій, що дозволяє забезпечувати індивідуальний підхід до регулювання правового статусу різних категорій іноземців [3, с. 43-44].

За оцінкою фахівців інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, мігранти заробляють 4,7-7,5 млрд. дол. на рік. За припущеннями дослідників НАН, в Україну надходять близько половини цих коштів, тобто 2,5-3,5 млрд. дол. Представники органів державної влади припускають, що українські мігранти переказують на батьківщину до 8 млрд. дол., у той час як фахівці комерційних банків, що працюють на ринку грошових переказів, говорять про 12 млрд. дол. на рік. Вражаючи дані, адже вони становлять п'яту частину ВВП країни. Такі великі розходження в оцінках щодо обсягів надходження мігрантами капіталу в Україну зумовлені відсутністю державної політики у цій сфері, непрозорістю схем переказування коштів, а також обмеженнями валютного законодавства України, що забороняє відкривати громадянам рахунки за кордоном. Як наслідок, абсолютну більшість коштів трудові мігранти надсилають через неофіційні канали.

Необхідним є налагодження повноцінних статистичних досліджень щодо кількості мігрантів, їхніх заробітків та переказів в Україну. Доцільно розробити програму з лібералізації законодавства у сфері надходження грошових переказів, що дасть можливість значно збільшити обсяг надходжень міграційного капіталу через фінансово-банківську систему. Міграційний капітал може стати справжнім генератором розвитку не лише самих сімей мігрантів, а й окремих секторів економіки, регіонів, територій.

Мігранти стають дедалі важливішим чинником політики країн походження робочої сили. Міжнародна трудова міграція може, в кінцевому підсумку, привести до національного розвитку, що створює реальні перспективи для зменшення масштабів бідності, підвищення зайнятості нинішнього і майбутнього поколінь країни, гармонійного розвитку економіки і дасть можливість зайняти нашій країні гідне місце в світовому господарстві [2, с. 54].

В свою чергу міграція може мати і негативні прояви, до них належать: відтік робочої сили та наукового потенціалу за межі країни, зменшення кількості працездатного та репродуктивного населення. Не всилає оптимізму те, що більша частина українських мігрантів, які зараз перебувають за кордоном, колись повернуться до України.

Література

1. Драгунова, Т. Результативність міграційних процесів: аспекти приживаності населення [Текст] / Т. Драгунова // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 6. – С. 26–31.
2. Тиндик, Н. П. Міграційна політика – складова частина внутрішньої та зовнішньої політики держави [Текст] / Н. П. Тиндик // Митна справа. – 2007. – № 4. – С. 51–55.
3. Київець, О. Міжнародно-правовий статус трудових мігрантів [Текст] / О. Київець // Юридичний журнал. – 2004. – № 4. – С. 42–48.